

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/108/2019
Identifikačné číslo spisu: 8117219884
Dátum vydania rozhodnutia: 28.10.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8117219884.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Prima banky Slovensko, a. s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, IČO: 31 575 951 proti žalovanej O. D., narodenej XX.X.XXXX, bývajúcej v G., G. XXX, o zaplatenie 827,23 eur s príslušenstvom, vedenom Okresným súdom Prešov pod sp. zn. 9Csp/207/2017, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 16. októbra 2018 sp. zn. 21Co/46/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov rozsudkom z 18. decembra 2017 sp. zn. 9Csp/207/2017 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyňu sumu 321,92 eur, a to v mesačných splátkach vo výške 10 eur splatných vždy do 25. dňa toho-ktorého kalendárneho mesiaca s tým, že pri omeškaní čo len jednej splátky stáva sa splatným celé dlžné plnenie. V prevyšujúcej časti (v prísudku nad priznanú sumu do sumy 827,23 eur a úroku vo výške 28% ročne) žalobu zamietol. Ďalším výrokom rozhodol, že zmluvná podmienka uvedená v bode 3.12. všeobecných obchodných podmienok Prima banky, a. s. účinných v znení od 1.2.2014 a od 1.8.2017, špecifikovaná vo výroku rozsudku, je pre svoju neprijateľnosť neplatná a rozhodol o náhrade trov konania.

2. Krajský súd v Prešove rozsudkom zo 16. októbra 2018 sp. zn. 21Co/46/2018 na odvolanie žalobkyne (odvolaním napadla zamietajúci výrok, výrok, ktorým súd rozhodol o neplatnosti zmluvnej podmienky pre jej neprijateľnosť a výrok o trovách konania) rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch potvrdil a rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania. Pokiaľ súd prvej inštancie rozhodol o určení neplatnosti zmluvnej podmienky pre jej neprijateľnosť uviedol, že pre spotrebiteľské zmluvy platí, že nemôžu obsahovať dojednania, ktoré sú v rozpore s požiadavkou dobrej viery alebo ktoré zakladajú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Informácia spotrebiteľa o úrokoch a poplatkoch prispieva k transparentnosti trhu a zároveň umožňuje spotrebiteľovi poznať rozsah svojho záväzku. Pripomenul, že Najvyšší súd Slovenskej republiky už v uznesení sp. zn. 2 Cdo 245/2010 vyslovil názor, podľa ktorého ak výška úroku a poplatkov nebola uvedená v zmluve o

spotrebiteľskom úvere, spotrebiteľ nemal možnosť poznať rozsah svojho záväzku. Poukázal aj na závery Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 3512/11, podľa ktorých, „obchodní podmienky ve spotřebitelských smlouvách na rozdíl třeba od obchodních smluv mají sloužit především k tomu, aby nebylo nezbytné do každé smlouvy prepisovat ujednání technického a vysvětlujícího charakteru. Naopak, nesmějí sloužit k tomu, aby do nich v často nepřehledné, složité formulované a malým písmem psané formě skryl dodavatel ujednání, která jsou pro spotřebitele nevýhodná a o kterých předpokládá, že pozornosti spotřebitele nejspíše uniknou (napr. rozhodčí doložka, ujednání o smluvní pokute). Pokud tak i přesto dodavatel učiní, nepočíná si v právním vztahu poctivě a takovému jednání nelze přiznat právní ochranu.“ Odvolací súd so zreteľom na uvedené, dospel k právnomu názoru, že ak banka uvedie podstatné obsahové náležitosti zmluvy (výšku úrokovej sadzby počas doby nepovoleného prečerpania) len v rámci rozsiahlych pre priemerného spotrebiteľa na porozumenie náročných všeobecných obchodných podmienok, takéto konanie nemožno hodnotiť inak ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je v zmysle § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka neplatná. V tomto smere odkázal aj na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/10/2016, ktorým bola zmluvná podmienka v totožnom znení určená za neprijateľnú. Pokiaľ sa žalobkyňa odvolávala na úpravu § 18 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzavretia úverovej zmluvy (upravuje tzv. prekročenie) uviedol, že pre tento režim sa vyžaduje, aby veriteľ umožnil spotrebiteľovi disponovať peňažnými prostriedkami nad rámec aktuálneho zostatku na platobnom účte spotrebiteľa alebo nad rámec dohodnutého povoleného prečerpania, čo však žalobkyňa v konaní netvrdila. Súd prvej inštancie pokiaľ vyslovil, že predmetná zmluvná podmienka je neprijateľná a preto neplatná rozhodol vecne správne, z ktorého dôvodu rozsudok v tomto výroku (aj v ostatných odvolaním napadnutých výrokoch) podľa § 387 ods. 1 C. s. p. potvrdil. Rozhodnutie o náhrade trov odvolacieho konania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p.

3. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala dovolanie žalobkyňa do výroku, ktorým súd rozhodol o neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v bode 3.12 Všeobecných zmluvných podmienok (ďalej len „VOP“). Ako dôvod uviedla nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, pričom prípustnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p. Mala za to, že konajúce súdy dospeli k zjavne nesprávnomu záveru, podľa ktorého zistený skutkový stav nemožno subsumovať pod úpravu ustanovenia § 18 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. a zároveň konajúce súdy zastávajú nesprávny právny názor o neprijateľnosti zmluvnej podmienky, ktorá obsahom, znením i účelom celkom zodpovedá zneniu citovaného zákonného ustanovenia. K zmluvnej podmienke, ktorá bola vyhlásená za neprijateľnú uviedol, že ustanovenia VOP vymedzujúce „Nepovolený debet“ definične transponujú existujúce ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch. Dotknuté ustanovenie VOP v rozhodnom znení: „Pri zúčtovaní úrokov, poplatkov, operácií prostredníctvom platobných kariet, opravnom zúčtovaní, uplatnení zrážkovej dane, v prípadoch dohodnutých bankou a klientom ako aj v iných prípadoch môže dôjsť k nepovolenému prečerpaniu bežného účtu. Po dobu nepovoleného prečerpania je majiteľ účtu povinný platiť z prekročenej čiastky úrok vypočítaný na základe úrokovej sadzby „Úrok pri nepovolenom prečerpaní účtu“ v podstate kopíruje zákonnú úpravu Prekročenia v zmysle § 2 písm. f) a § 18 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. Citované ustanovenie VOP totiž upozorňuje klienta na možnosť prečerpania prostriedkov na účte, presne tak, ako s tým počítá zákon, definuje nepovolený debet ako automaticky prijaté prečerpanie a vymedzuje úročenie debetného zostatku v prípade nepovoleného debetu (prekročenia). Ak preto konajúce súdy posúdili citované zmluvné dojednanie, ktoré takmer doslovne kopíruje zákonnú úpravu inštitútu Prekročenia ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, nesprávne vec po právnej stránke posúdili. So zreteľom na uvedené navrhla, aby najvyšší súd rozsudok krajského súdu a tiež okresného súdu v dovolaní napadnutej časti zrušil.

4. Žalovaná svoje právo vyjadriť sa k dovolaniu žalobkyne nevyužila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana zastúpená v súlade so zákonom bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne treba odmietnuť. Na odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

8. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. V preskúmvanej veci dovolateľka uplatnila dovolací dôvod podľa § 432 C. s. p. keď namieta nesprávne právne posúdenie veci vo výroku, ktorým odvolací súd rozhodol o neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v bode 3.12 VOP, pričom prípustnosť dovolania vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p.

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 1 a ods. 2 C. s. p.).

10. Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C. s. p.).

11. Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C. s. p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C. s. p.).

13. V zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

14. Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať prípustnosťou dovolania a následne uskutočniť meritórny dovolací prieskum, musí byť splnená podmienka vymedzenia tohto dovolacieho dôvodu spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 C. s. p. v spojení s § 421 C. s. p.

15. V tejto súvislosti treba uviesť, že právnym posúdením veci je činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio juris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facty), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávne právne posúdenie veci nemožno preto vymedziť nesprávnym či neúplným zistením skutkového stavu, resp. nesprávnym hodnotením dôkazov. Ani sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p. v spojení s § 432 ods. 1 a 2 C. s. p.

16. Okrem toho nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. je, že dovolateľ uvedie právnu (nie skutkovú) otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Aby dovolanie bolo podľa tohto ustanovenia prípustné, v dovolaní nastolená otázka musí byť otázkou právnou (či už hmotnoprávnou, alebo procesnoprávnou, avšak nikdy nie skutkovou) a zároveň otázkou rozhodujúcou pre rozhodnutie odvolacieho súdu, to znamená otázkou, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení svoje rozhodnutie založil (t. j. otázkou, od ktorej vyriešenia záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu). Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

17. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. predpokladá, že právnu otázku, rozhodujúcu pre rozhodnutie vo veci samej a nastolenú dovolateľom v dovolaní (t. j. právne posúdenie odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí), dovolací súd dosiaľ neriešil (neposudzoval) a je tu daná potreba, aby ju ako najvyššia súdna autorita vyriešil. Uvedené taktiež pramení zo samotného účelu právnej úpravy dovolania v Civilnom sporovom poriadku, ktorým sa sleduje nielen náprava nesprávností v konkrétnom spore dovolateľa, ale tiež dosiahnutie cieľov významných z hľadiska celkového rozhodovania všeobecných súdov Slovenskej republiky. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. sleduje zámer minimalizovať nežiaduce odklony rozhodnutí odvolacích súdov od rozhodovacej praxe odvolacieho súdu a tým prispieť k ich jednotnému rozhodovaniu, účelom ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. je dosiahnuť vyriešenie dosiaľ ešte nevyriešenej právnej otázky a „zaplnením bielych miest doterajšieho rozhodovania odvolacieho súdu prispieť k vytvoreniu jeho ustálenej rozhodovacej praxe“, a ustanovenie § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p. má za cieľ dosiahnuť jednotu v rozhodovaní dovolacích senátov (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 216/2017, 4 Obdo 45/2017).

18. Ak teda dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., mal by v nadväznosti na § 432 C. s. p.: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená. Dovolanie ale nie je koncipované ako ďalší riadny opravný prostriedok („ďalšie odvolanie“), preto pri formulácii právnej otázky (od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu) je potrebné mať na zreteli, aby zároveň bola vymedzená aj dostatočne všeobecným spôsobom tak, aby vôbec bolo možné konštatovať, že vo vzťahu ku konkrétnej právnej otázke skutočne existuje alebo neexistuje ustálená príp. rozdielna rozhodovacia prax odvolacieho súdu. Pre posúdenie, či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej, a pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver odvolacieho súdu rozhodujúceho o jej dovolaní. Napokon je potrebné zdôrazniť, že sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nespĺňa požiadavky vyplývajúce z ustanovenia § 432 C. s. p. v spojení s § 421 ods. 1 C. s. p.

19. Pri posúdení, či sú splnené procesné predpoklady pre uskutočnenie meritérneho prieskumu vo vzťahu k námietke nesprávneho posúdenia neprijateľnosti konkretizovaných zmluvných podmienok, dovolaciemu súdu z obsahu dovolania žalobkyne nie je zjavné, nesprávnosť riešenia ktorej právnej otázky odvolacím súdom má v dovolacom konaní posudzovať a akú konkrétnu právnu otázku má dovolací súd vyriešiť. Podľa názoru odvolacieho súdu dovolateľka dostatočným spôsobom nekonkretizovala rozhodujúcu právnu otázku, od vyriešenia ktorej podľa jej názoru záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a relevantne nezdôvodnila, že by šlo o otázku zásadného právneho významu, u ktorej je daná potreba, aby ju dovolací súd vyriešil. Tu treba povedať, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie na právnom názore, podľa ktorého ak banka uvedie podstatné obsahové náležitosti zmluvy (výšku úrokovej sadzby počas doby nepovoleného prečerpania) len v rámci rozsiahlych pre priemerného spotrebiteľa na porozumenie náročných všeobecných obchodných podmienok, takéto konanie nemožno hodnotiť inak ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je v zmysle § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka neplatná. Len okrajovo reagoval na námietku žalobkyne, ktorá sa odvolávala na úpravu § 18 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. Z obsahu jej dovolania vyplýva, že nesúhlasí s tým, ako odvolací súd o

tejto časti žaloby rozhodol, polemizuje s prijatým rozhodnutím, spochybňuje jeho správnosť, prípadne odkazuje na svoju argumentáciu, avšak bez väzby na konkrétnu ňou nastolenú právnu otázku, na riadne vymedzenie ktorej je dôvod prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. viazaný. Pokiaľ tvrdila, že dotknutá zmluvná podmienka celkom zodpovedá zneniu zákona (§ 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z.) treba uviesť, že konajúce súdy znenie tohto ustanovenia uvedené vo VOP nepovažovali za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Vymedzenie dovolacieho dôvodu tak významovo nezodpovedá kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 C. s. p. Dovolací súd je v súlade s dispozičnou zásadou viazaný uplatnenými dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.), včítane ich obsahového i rozsahového vymedzenia a z iných, než dovolateľom uplatnených dôvodov, napadnuté rozhodnutie preskúmať nemôže. Dovolací súd preto nemohol svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach, ktorú právnu otázku eventuálne mala dovolateľka na mysli a ktorej správnosť alebo nesprávnosť by mala byť podrobená dovolaciemu prieskumu. Za týchto okolností dovolací súd nemohol pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie či odvolací súd. Nemal tak možnosť ani posúdiť splnenie osobitných podmienok prípustnosti dovolania vyplývajúcich z ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p.

20. Dovolací súd dospel preto k záveru, že dovolanie dovolateľky uplatnené pre nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, nezodpovedá požiadavkám z hľadiska vymedzenia dovolacieho dôvodu podľa § 432 ods. 1 a ods. 2 C. s. p. v spojení s § 421 ods. 1 C. s. p., čo je dôvodom pre odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) C. s. p.

21. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky neostalo preto iné, než dovolanie žalobkyne pre riadne nevymedzenie dovolacieho dôvodu odmietnuť.

22. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

23. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.